

Alþýðusamband Íslands

Nefndarsvið Alþingis
Alþingishúsinu v/Austurvöll
101 Reykjavík

8. nóvember 2022

Efni: Umsögn Alþýðusambands Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um atvinnuréttindi útlendinga (tímabundið atvinnuleyfi), 28. mál

ASÍ hefur fengið ofangreint frumvarp til umsagnar. Um er að ræða breytingu sem ASÍ hefur áður tekið afstöðu til í umsögnum sínum um fyrri frumvörp þar sem breytingin var hluti af umfangsmeira frumvarpi um breytingar á lögnum.

Líkt og áður styður ASÍ að fólk sem hefur fengið dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða og sérstakra tengsla við landið verði undanþegið kröfu um tímabundið atvinnuleyfi. Þessi sjónarmið komu fram í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarsamstarfs Framsóknarflokks, Sjálfstæðisflokks og Vinstrihreyfingarinnar - græns framboðs á haustmánuðum 2021 (bls. 38) undir kaflanum um málefni útlendinga.

Samhliða leggur ASÍ til að atvinnuréttindi umsækjenda um alþjóðlega vernd (hælisleitenda) verði endurskoðuð. Vísbendingar úr vinnustaðaeftirliti ASÍ og stéttarfélaganna benda til þess að raunveruleg atvinnuþátttaka í þessum hópi sé miklu meiri en opinberar tölur gefa til kynna. Mál sem koma inn á borð stéttarfélaganna benda til þess að þessi hópur sé sérstaklega berskjaldaður fyrir misneytingu af hendi atvinnurekenda, sem í verstu tilvikunum jaðra við mansal.

Virðingarfyllt,
f.h. Alþýðusambands Íslands

Saga Kjartansdóttir

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 28. október 2022.

Efni: Umsögn Mannréttindaskrifstofu Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um útlendinga, þskj. 28, 28. mál.

Mannréttindaskrifstofu Íslands (MRSÍ) hefur borist framangreint frumvarp til umsagnar. Styður skrifstofan frumvarpið enda mikil réttarbót fyrir þá sem fengið hafa hér dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða, eða á grundvelli sérstakra tengsla við landið, að þurfa ekki að sækja um tímabundið atvinnuleyfi heldur verði þeim heimilt að vinna jafnskjótt og dvalarleyfið hefur verið veitt. Þá má og fullyrða að þjóðhagslegur ávinningur hljótist einnig af þessari ráðstöfun þar sem hún auðveldar einstaklingunum að vinna fyrir sér og minni líkur eru á að þeir festist í svartri atvinnustarfsemi eða sæti hagnýtingu á vinnumarkaði.

Virðingarfyllt,
f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands

Margrét Steinarsdóttir
framkvæmdastjóri

Velferðarnefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 1. nóvember 2022

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um atvinnuréttindi útlendinga, nr. 97/2002 (tímabundið atvinnuleyfi)

Rauði krossinn á Íslandi stendur vörð um mannréttindi og virðingu einstaklinga og vinnur að málefnum flóttamanna og umsækjenda um alþjóðlega vernd í samvinnu við stjórnvöld og Flóttamannastofnun Sameinuðu þjóðanna. Félagið hefur að baki mikla og langa reynslu af málefnum umsækjenda um alþjóðlega vernd og flóttamanna.

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um atvinnuréttindi útlendinga var lagt fram á 152. löggjafarþingi (201. mál) en náði ekki fram að ganga og er nú endurflutt á 153. löggjafarþingi (þskj. 28, 28. mál) óbreytt. Með hliðsjón af grundvallarhugsjónum Rauða krossins um mannúð, óhlutdrægni og hlutleysi sem og stefnu Alþjóðahreyfingar Rauða krossins í málefnum sem tengjast flóttafólki, umsækjendum um alþjóðlega vernd og alþjóðlegum fólksflutningum fagnar félagið þeim breytingum sem lagðar eru til í frumvarpi þessu. Telur félagið að ákvæði frumvarpsins bæti verulega stöðu þeirra útlendinga sem fengið hafa dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða eða sérstakra tengsla við landið samkvæmt lögum um útlendinga nr. 80/2016 (hér eftir útl.) en hingað til hafa einungis þeir sem fengið hafa dvalarleyfi á grundvelli alþjóðlegrar verndar samkvæmt útl. verið undanþegnir kröfu um tímabundið atvinnuleyfi hér á landi. Samkvæmt núgildandi lögum um atvinnuréttindi útlendinga þurfa framangreindir dvalarleyfishafar að sækja um atvinnuleyfi með sérstakri umsókn ef þeir ætla að stunda atvinnu hér á landi. Með breytingunni myndi slíkt atvinnuleyfi fylgja dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða og sérstakra tengsla við landið og fagnar félagið því.

Að öðru leyti telur Rauði krossinn ekki þörf á að gera athugasemdir við efni frumvarpsins.

Virðingarfyllst,
f.h. Rauða krossins á Íslandi,

Kristín S. Hjálmtýsdóttir,
Framkvæmdastjóri.

Nefndarsvið Alþingis
v/Austurvöll
150 Reykjavík

Tilvísun: þskj. 28. – 28. mál
153. löggjafarþing 2022–2023.

Efni: Umsögn við frumvarp til laga um breytingu á lögum um atvinnuréttindi útlendinga, nr. 97/2002 (tímabundið atvinnuleyfi).

Vinnumálastofnun vísar til máls nr. 28 sem lagt var fram á 153. löggjafarþingi um breytingu á lögum um atvinnuréttindi útlendinga.

Með frumvarpinu er lagt til að útlendingar, sem hafa fengið dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða eða vegna sérstakra tengsla við landið samkvæmt lögum um útlendinga, verði undanþegnir kröfu um tímabundið atvinnuleyfi hér á landi sbr. 22. gr. núgildandi laga um atvinnuréttindi útlendinga. Handhafar slíkra dvalarleyfa yrðu að sama skapi felldir út úr upptalningu 11. gr. laganna þar sem fjallað er um tímabundin atvinnuleyfi á grundvelli sérstakra ástæðna.

Um er að ræða efnislega sambærilega tillögu og kemur fram í 21. gr. frumvarps dómsmálaráðherra um breytingu á lögum um útlendinga, sbr. þingskjal 400 – 382. mál, sem lagt var fram þann 21. október 2022. Eru þær breytingar lagðar fram í samráði við félags- og vinnumarkaðsráðherra og Vinnumálastofnun sem fer með framkvæmd laga um atvinnuréttindi útlendinga. Tilgangur þess að umræddar breytingar eru lagðar fram er að draga úr skilyrðum og einfalda atvinnuþátttöku einstaklinga í þessari stöðu, þ.e. þeirra sem fengið hafa útgefið dvalarleyfi á grundvelli 74. og 78. gr. laga um útlendinga.

Á liðnum árum hefur um helmingur umsækjenda um tímabundin atvinnuleyfi á grundvelli sérstakra ástæðna, sbr. 11. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga, verið handhafar dvalarleyfis af þeim toga sem hér um ræðir. Slík leyfi eru í flestum tilvikum gefin út án mikilla vandkvæða en kröfur stofnunarinnar um úrbætur á umsóknum snúa nær alfarið af úrbótum á framlögðum umsóknargögnum og þá einkum ráðningarsamningum og þeim kjörum sem þar eru tilgreind. Hafa þarf í huga að umsækjendur um tímabundin atvinnuleyfi hafa eftir atvikum ekki öðlast mikla þekkingu á réttindum og skyldum samkvæmt gildandi lögum og kjarasamningum hér á landi. Þá er misjafnt hvort að umsækjendur hafi t.d. bakland eða tungumálaþekkingu til að sækja sér slíka þekkingu og upplýsingar um stuðning og úrræði þegar þörf krefur. Afskipti stofnunarinnar af ráðningu þessara einstaklinga og útgáfa tímabundinna atvinnuleyfa felast þannig fyrst og fremst í því að tryggja að þau njóti lágmarksréttindi til samræmis við lög og gildandi kjarasamninga.

Þrátt fyrir að með innbyggðu eftirliti stofnunarinnar með lágmarksréttindum og kjörum umsækjenda, sem felst í almennum skilyrðum 7. gr. laganna, telur stofnunin ríkar ástæður fyrir því að fella umræddan hóp undir ákvæði 1. mgr. 22. gr. laganna og verði þar með undanþeginn kröfu um tímabundið atvinnuleyfi samkvæmt lögunum bæði með hliðsjón af hagræði fyrir umsækjendur og skilvirkni. Þá er önnur afleiðing slíkrar breytingar að handhafar fyrrgreindra dvalarleyfa myndu öðlast rétt til greiðslna atvinnuleysistrygginga skv. lögum nr. 55/2006 um atvinnuleysistryggingar enda hefðu þau heimild til að ráða sig til vinnu hér á landi án takmarkana. Vekur stofnunin þó athygli á að þörf er á að efla fræðslu um réttindi og skyldur á vinnumarkaði í þágu þriðja ríkis ríkisborgara almennt hér á landi enda er sá hópur jafnan í viðkvæmari stöðu en þeir einstaklingar sem hingað koma frá ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins.

Virðingarfyllt,
f.h. Vinnumálastofnunar
4. nóvember 2022

Edda Bergsveinsdóttir